

tepav | epr

economicpolicyresearchinstitute
ekonomipolitikalarıaraştırmaenstitüsü

Mali İzleme Raporu

Mart 2006 Bütçe Sonuçları

*“Bir adım ileri iki adım geri...4749 sayılı
Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi
Kanunu’nda öngörülen değişiklikler”*

Yönetişim Etütleri Programı

© 2006 TEPAV | EPRI

Bu rapordaki tüm bilgiler kaynak gösterilmesi kaydıyla kullanılabilir.

I. 2006 Mart Ayı Sonuçları

I.A Merkezi Yönetim 2006 Mart Ayı Bütçe Sonuçlarına Kısa Bakış

Bütçe, Mart ayında 560 milyon YTL düzeyinde açık vermiştir. Kümülatif olarak bütçe açığı 1,05 milyar YTL düzeyindedir.

Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan bütçe uygulama sonuçlarına göre, Mart ayında Merkezi Yönetim Bütçesi 560 Milyon YTL düzeyinde açık vermiştir.

Yine bu açıklamaya göre, Ocak-Mart sonunda ise kümülatif olarak bütçe gelirlerinin 38,32 milyar YTL, bütçe harcamalarının ise 39,37 milyar YTL'ye ulaştığı ve bütçe açığının ise 1,05 milyar YTL düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu tabloda dikkati çeken husus faizdışı dengenin Mart ayında Ocak ve Şubat ayına oranla oldukça düşük gerçekleşmesidir.

Tablo 1. Merkezi Yönetim 2006 Ocak-Mart Gerçekleşmeleri

Bin YTL	Oca	Şub	Mart	Toplam	2006 Bütçe Tahmini	Gerçek. %
Harcamalar	11.603.919	15.310.976	12.460.017	39.374.912	174.321.617	22,6
1-Faiz Hariç Harcama	9.342.443	8.548.355	10.202.126	28.092.924	128.061.592	21,9
Personel Giderleri	3.485.102	2.706.128	2.748.564	8.939.794	36.020.854	24,8
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	470.848	372.700	370.734	1.214.282	4.974.632	24,4
Mal ve Hizmet Alımları	478.662	909.331	1.250.622	2.638.615	17.720.624	14,9
Cari Transferler	4.086.175	4.063.957	4.989.113	13.139.245	49.107.865	26,8
Sermaye Giderleri	294.206	352.221	352.139	998.566	12.451.901	8,0
Sermaye Transferleri	0	1.000	318.911	319.911	1.834.421	17,4
Borç Verme	527.450	143.018	172.043	842.511	4.256.200	19,8
Yedek Ödenekler	0	0	0	0	1.695.095	0,0
2-Faiz Harcamaları	2.261.476	6.762.621	2.257.891	11.281.988	46.260.025	24,4
Gelirler	13.619.028	12.807.061	11.899.134	38.325.223	160.325.526	23,9
1-Genel Bütçe Gelirleri	13.476.992	12.669.977	11.641.375	37.788.344	156.213.516	24,2
Vergi Gelirleri	10.133.905	11.179.272	9.937.892	31.251.069	132.199.000	23,6
Vergi Dışı Gelirler	3.289.239	1.405.467	1.540.264	6.234.970	21.371.516	29,2
Sermaye Gelirleri	20.654	43.807	30.963	95.424	2.269.000	4,2
Alınan Bağış ve Yardımlar	33.194	41.431	132.256	206.881	374.000	55,3
2-Özel Bütçe Gelirleri	89.469	136.127	249.515	475.111	2.962.935	16,0
3-Düzen. ve Denet. Kurul.Gel.	52.567	957	8.244	61.768	1.149.075	5,4
Açıklanan Bütçe Dengesi	2.015.109	-2.503.915	-560.883	-1.049.689	-13.996.091	7,5
- Yerel Yönetim ve Fon Payı Ödemeleri	1.078.287	309.948	-366.660	1.021.575	14.164.558	7,2
Düzeltilmiş Bütçe Dengesi	936.822	-2.813.863	-194.223	-2.071.264		
Açıklanan Faiz Dışı Denge	4.276.585	4.258.706	1.697.008	10.232.299	32.263.934	31,7
Düzeltilmiş Faiz Dışı Denge (Yer. Yön. Ve Fon Payları Düşülmüş)	3.198.298	3.948.758	2.063.668	9.210.724		
Program Tanımlı Düzeltilmiş Faiz Dışı Denge (Kendi Tahminimiz)	2.476.429	3.905.505	1.263.041	7.644.975	29.016.934	26,3
Program Tanımlı Gelir	11.785.076	12.447.462	11.444.377	35.676.915	156.478.526	22,8
Faiz Geliri	362.561	356.797	442.824	1.162.182	1.837.000	63,3
Para Basımı	3.800	2.802	11.933	18.535	0	
Diğer Çeşitli Vergi Dışı (TELEKOM)	1.467.591	0	0	1.467.591	2.010.000	73,0
Program Tanımlı Düzeltilmiş Gider	9.308.647	8.541.957	10.181.336	28.031.940	127.461.592	22,0
Faiz Giderleri	2.261.476	6.762.621	2.257.891	11.281.988	46.260.025	24,4
Riski Hesabı	33.796	6.398	20.790	60.984	600.000	10,2

Ocak ve Şubat ayı değerlendirme raporunda da ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi mahalli idarelere aktarılan tutarlar, ilgili ayın değil bir sonraki ayın giderlerinde tahakkuk ettirilip gider olarak gösterilmektedir. Bu durum bütçe dengesi ve faiz dışı fazla rakamlarının olduğundan farklı gözükmesine yol açmaktadır. Söz konusu düzeltmeleri yukarıdaki tabloda yapmış bulunmaktayız.

Bu düzeltmeler yapıldığında, Ocak-Mart döneminde kümülatif bütçe açığı açıklandığı şekilde 1,05 milyar YTL yerine 2,07 milyar YTL olarak hesaplanmıştır. Yine faiz dışı fazla ve program tanımlı faiz dışı fazla hesaplamalarında yapılan düzeltmeler ile bu büyüklükler sırasıyla 9,21 milyar YTL ve 7,64 milyar YTL olarak çıkmıştır.

Düzeltilmeler yapıldığında, kümülatif bütçe açığının 2,07 milyar YTL olacağı hesaplanmıştır.

B. Bütçe Giderleri

Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün yeni bütçe sınıflaması ve kapsamına göre geçen yılın ilk üç ayına ait verileri açıklaması olumlu bir gelişmedir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü yeni bütçe sınıflaması ve kapsamına göre geçen yılın ilk üç ayına ait verileri açıklamış bulunmaktadır. Böylece giderlerin geçen yıl ile aynı bazda karşılaştırılmasına olanak sağlanmıştır. Bunun olumlu bir gelişme olarak kaydedilmesi gerektiğini Şubat raporumuzdaki analizimizde de belirtmiştik.

Tablo 2. 2005-2006 Ocak-Mart Karşılaştırmalı Bütçe Harcamaları

	2005 Ocak- Mart	2006 Ocak- Mart	Artış Oranı
Merkezi Yönetim Bütçe Harcamaları Toplamı	33.471.373	39.395.701	17,7
Faiz Dışı Harcamalar	21.528.085	28.113.713	30,6
I. Personel ve Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Harcamaları	9.485.648	10.154.076	7,0
II. Mal ve Hizmet Alım Harcamaları	1.397.728	2.638.615	88,8
Sağlık Harcamaları	462.271	1.458.469	215,5
Savunma ve Güvenlik (Sağlık Hariç)	322.803	465.795	44,3
Diğer Mal ve Hizmet Harcamaları	612.654	714.351	16,6
III. Cari Transferler	9.589.874	13.139.244	37,0
KIT Görev Zararı	74.439	227.283	205,3
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Transferler	5.767.204	8.113.121	40,7
Emekli Sandığı	2.461.204	3.524.121	43,2
SSK	1.711.000	2.719.000	58,9
BAG-KUR	1.595.000	1.870.000	17,2
Tarımsal Destekleme Ödemeleri	1.280.762	1.410.000	10,1
Emeklilere Vergi İadeleri	0	0	0,0
Yurtdışına Yapılan Transferler	46.476	49.580	6,7
Gelirlerden Ayrılan Paylar	1.939.115	2.466.512	27,2
Diğer Cari Transferler	481.878	872.748	81,1
IV. Sermaye Harcamaları	451.590	998.566	121,1
V. Sermaye Transferleri	24.286	319.911	1217,3
VI. Borç Verme	578.956	863.301	49,1
VII. Yedek Ödenekler	3	0	-100,0
Faiz Harcamaları	11.943.288	11.281.988	-5,5

2006 yılı kendi içinde karşılaştırıldığında; Mart ayında faiz harcamalarında bir önceki aya göre 4,5 milyar YTL'lik bir düşüş gözlemlenmektedir. Önceki yıl borçlanmalarının faiz ödemeleri ağırlıklı olarak Şubat ayı içerisinde gerçekleştirildiğinden bu düşüş normal sayılmalıdır. Faiz dışı harcamalar ise Şubat ayına göre 1,65 milyar YTL artmıştır. Bu artışa sebep olan en önemli kalemler SGK'na transfer kalemlerinden Emekli Sandığı'na yapılan transferler ve Sermaye Transferleri içindeki mahalli idarelere yapılan transferlerdir. Genel olarak bakıldığında 2006 yılının toplam ödeneklerinin % 22 sinin ilk üç ayda kullanıldığı görülmektedir. Bu oran geçen yıl % 20 olmuştur.

Faiz dışı harcamalar açısından bakıldığında 2005 yılı Ocak-Mart döneminde toplam ödeneklerin % 19,2'si kullanılmışken 2006 Ocak-Mart döneminde bu oran % 21,9'e yükselmiştir. Dolayısı ile Şubat ayında da belirttiğimiz gibi bu yıl ödeneklerin kullanılma hızı geçen seneye oranla artma eğilimi göstermektedir.

Mal ve hizmet alım giderlerinde geçen senenin aynı dönemine göre hızlı artış ve dolayısı ile fazla ödenek kullanımını dikkat çekicidir. Özellikle yeşil kartta ödeneklerin neredeyse yarıdan fazlası ilk üç ayda kullanılmıştır. Mart sonu itibarıyla yeşil kart hariç bütçeden yapılan sağlık harcamalarının bütçe ödeneklerine oranı % 21,7 iken, bu oran yeşil kartta % 57,9 gibi oldukça yüksek bir oranda çıkmaktadır.

Tablo 3. Ocak-Mart Karşılaştırmalı Bütçe Yeşil Kart Ödenek ve Harcamaları (2004-2006)(bin YTL)

	2004	2005	2006
Yeşil Kart Har.	136.727	165.939	926.964
Bütçe Ödeneği	611.959	1.150.000	1.600.000
Bütçe Gerçekleşme	678.600	1.808.579	
Ödeneğe Göre Gerçekleşme (%)	22,3	14,4	57,9
Yıl Sonu Harcama Düzeyine Göre Gerçekleşme	20,1	9,2	

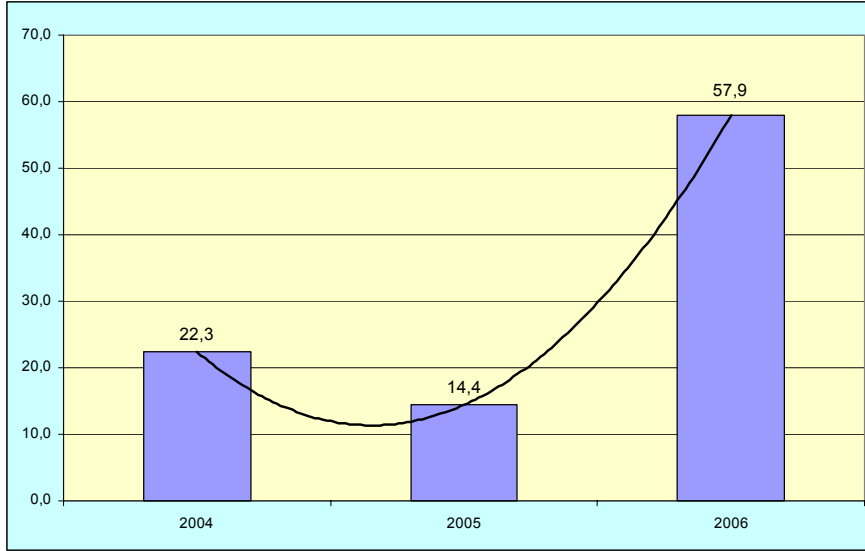
Mart sonunda yeşil kart ödemeleri 2004 ve 2005'in aynı dönemine göre çok yüksek gerçekleşmiştir. Ödeneklerin % 60'ı ilk üç ayda kullanılmış gözükmektedir. Bu eğilim 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılında da yeşil kart harcamalarının bütçe ödeneğine sığmayacağını bize göstermektedir. 2005 yılında yeşil kart harcaması ödeneğin yaklaşık % 60 üzerinde gerçekleşmiştir. İlk üç ayda yeşil kart harcamalarının bu düzeyde gerçekleşmesi harcama ertelemesi konusunu ve yıl sonunda ödeneğin aşılacağını tekrar gündeme getirmektedir.

Bu yıl ödeneklerin kullanılma hızı geçen seneye oranla artma eğilimi göstermektedir.

Yeşil kart ödeneklerinin neredeyse yarıdan fazlası ilk üç ayda kullanılmıştır.

Mart sonunda yeşil kart ödemeleri 2004 ve 2005'in aynı dönemine göre çok yüksek gerçekleşmiştir.

Grafik 1. Ocak-Mart Döneminde Yeşil Kart Harcamalarının Bütçe Ödeneklerine Göre Gerçekleşme Oranı (2004-2006)

Mart ayında yatırım ödeneklerinin de önceki aylara göre açıldığı ve gerçekleşme oranlarının geçen seneki oranlarının (% 4,5 e karşı % 8) oldukça üzerine çıktığı görülmektedir. Nitekim bütün bunların sonucunda faiz giderlerinde ödenek kullanım oranı geçen senenin aynı dönemine göre daha düşük kalmakla beraber faiz dışı harcamalardaki artış sonucunda toplam harcamalarda ödenek kullanım oranı geçen senenin aynı dönemine göre daha yüksek çıkmıştır.

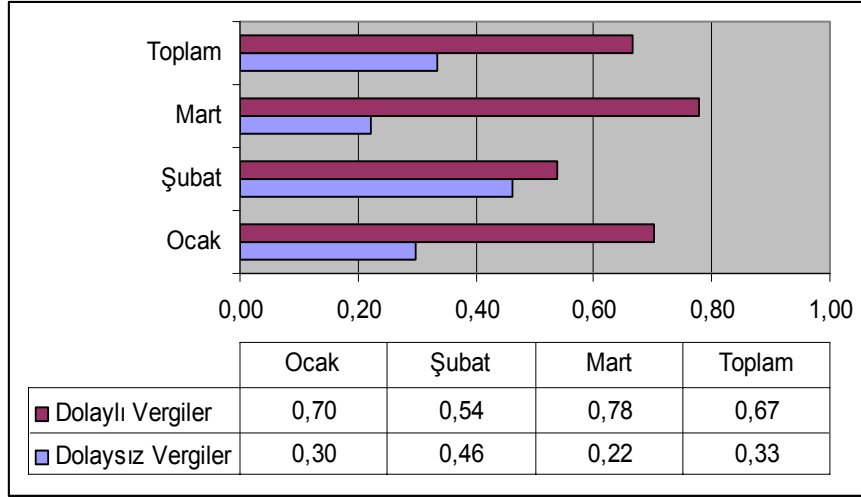
Maliye Bakanlığı'nın en azından üçer aylık dönemlerde önemli bütçe kalemlerindeki değişmelerin gerekçelerini kamuoyuna izah edeceği açıklayıcı metinleri raporlama sistemine eklemesi gerekmektedir.

Bütçe harcamalarını analiz ederken bütçe raporlama sisteminin bir eksikliğini daha dikkate getirmek istiyoruz. Maliye Bakanlığı bütçe uygulama sonuçlarını sadece istatistiksel olarak yayınlamakta ancak bu rakamlar ile ilgili gelişme ve politika uygulamalarına ilişkin açıklama metni vermemektedir. Maliye Bakanlığı'nın en azından üçer aylık dönemler itibariyle önemli bütçe kalemlerindeki değişmelerin gerekçelerini kamuoyuna izah edeceği açıklayıcı metinleri de raporlama sistemine eklemesi gerekmektedir.

C. Bütçe Gelirleri

Mart sonu bütçe gelirleri toplamı yıl sonu hedefinin % 24'ü oranında gerçekleşmişken aynı oran vergi dışı diğer gelirler için % 27,2 olmuştur.

Grafik 2. Vergi Gelirlerinin Dolaylı Dolaysız Dağılımı

Mart sonu itibariyle dolaylı vergilerin toplam vergi tahsilatı içindeki oranı % 67'ye çıkmıştır. 2005 yılının aynı dönemine göre dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı yaklaşık 2 puan artmıştır. Dolayısı ile dolaylı vergilerin son dönemde göstermiş olduğu artış 2006 yılının ilk üç ayında da devam etmiştir. Dolaylı vergilerdeki görece artışı belirleyen esas olarak “Özel Tüketim Vergisi” ve “İthalde Alınan KDV” tahsilatının bir önceki yılın aynı dönemine göre ortalama % 25 oranında artması olmuştur.

Alt kalemler itibarıyla vergi gelirlerindeki gelişmeye baktığımızda:

Dahilde alınan KDV tahsilatı 2006 yılı Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre önemli bir artış göstermişken, Mart ayında benzer tahsilat eğiliminin devam etmemesi nedeni ile KDV

Mart sonu itibariyle dolaylı vergilerin toplam vergi tahsilatı içindeki oranı % 67'ye çıkmıştır.

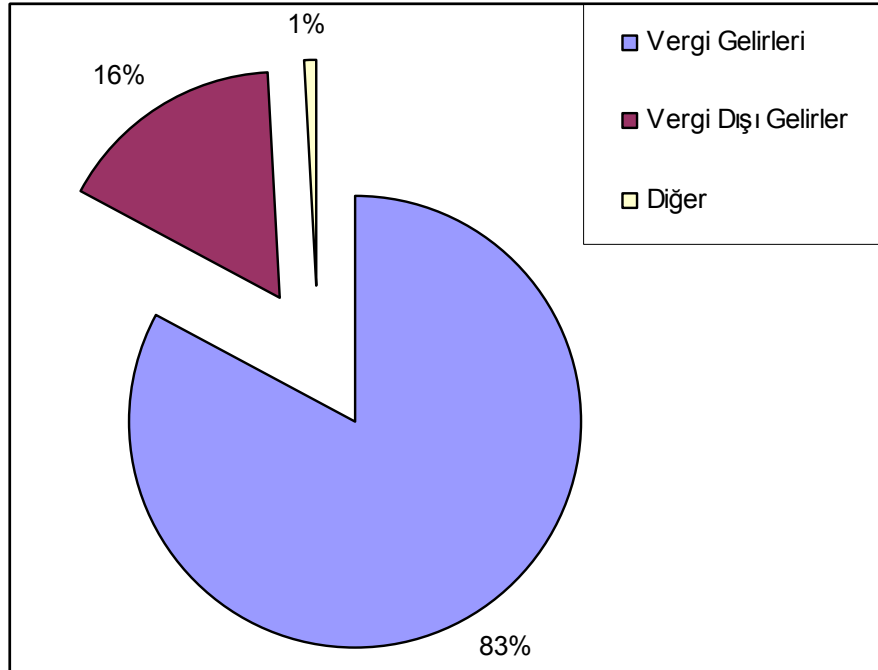
tahsilatındaki toplam artış daha makul bir düzeye (% 18,75) inmiştir.

ÖTV tahsilatı ise, üç nolu listede yer alan “Tütün ve Mamülleri Üzerinden Alınan Vergi” tahsilatının önemli oranda artması nedeni ile bir önceki yılın aynı dönemine göre % 23,25 gibi yüksek bir oranda artmıştır.

Mart sonunda toplam gelirlerin içinde vergi tahsilatının payı % 83, vergi dışı gelirlerin payı ise %16 oranında olmuştur.

Mart sonunda toplam gelirlerin içinde vergi tahsilatının payı %83, vergi dışı gelirlerin payı ise %16 oranında olmuştur. Geri kalan %1 ise diğer gelirlerden kaynaklanmıştır. Toplam gelir tahsilatı içinde yer alan vergi dışı gelirlerin payı ilk üç ay sonunda ilk iki aya göre % 1,5 düşmüştür.

Grafik 3. Toplam Merkezi Yönetim Bütçe Gelirlerinin % Dağılımı

II. Bütçe Finansmanı : Hazine Nakit Dengesi

Tablo 3. Nakit Dengesi (Mart 2006)

(milyon YTL)	Ocak*	Şubat*	Mart*	Toplam
GELİRLER	12.943	10.616	13.212	36.770
GİDERLER	13.248	16.612	12.692	42.553
FAİZ DIŞI GİDERLER	11.121	9.820	10.445	31.386
FAİZ ÖDEMELERİ	2.127	6.793	2.247	11.167
FAİZ DIŞI DENGE	1.822	796	2.767	5.384
NAKİT DENGESİ	-305	-5.997	520	-5.782
FİNANSMAN	305	5.997	-520	5.782
BORÇLANMA (NET)	584	1.000	56	1.640
DIŞ BORÇLANMA (NET)	1.454	-2.242	1.016	228
Kullanım	1.909	32	1.575	3.516
Ödeme	456	2.274	559	3.288
İÇ BORÇLANMA (NET)	-870	3.242	-960	1.412
Kullanım	10.057	12.409	7.405	29.871
Ödeme	10.927	9.167	8.365	28.459
ÖZELLEŞTİRME GELİRİ	4.654	0	0	4.654
TMSF'DEN AKTARIMLAR	0	0	34	34
DEVİRLİ - GARANTİLİ BORÇ GERİ DÖNÜŞLERİ	0	0	0	0
BORÇ VERME (-) **	0	0	0	0
BANKA KULLANIMI (NET) ***	-4.932	4.997	-609	-545

* Geçici

** Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO) ikrazen kullanılan dış krediyi göstermektedir.

*** Pozitif rakam kasa/banka hesaplarında meydana gelen azalışları, negatif rakam artışları göstermektedir.

Merkezi Yönetim Bütçe nakit açığı ile bunun nasıl finanse edildiğini gösteren Bütçe finansman tabloları 2005 yılının sonundan bu yana Hazine tarafından yayınlanmamaktadır. Bütçe kapsamında konsolide bütçe tanımından merkezi yönetim bütçe tanımına geçilmesi nedeni ile verilerin derlenip toparlanması için belli bir zamana ihtiyaç hissedilmesi doğaldır. Ancak yaklaşık olarak aradan beş ay geçmesine rağmen Hazinenin finanse ettiği merkezi yönetim nakit dengesinin ve buna göre emanet ve avans rakamlarının yayınlanmamasının nedenini anlamak güçtür. Zira sisteme yeni katılan birimlerin finansmanı da sonuçta Hazine kasalarından yapılmaktadır.

Yaklaşık olarak aradan beş ay geçmesine rağmen Hazinenin finanse ettiği merkezi yönetim nakit dengesinin ve buna göre emanet ve avans rakamlarının yayınlanmamasının nedenini anlamak güçtür.

*Kümülatif olarak
Hazine nakit
dengesinin önceki
aylarda olduğu gibi
açıklanan bütçe
açığının çok üzerinde
açıkla kapandığı
görünmektedir*

*Açığın finansmanında
rezervlerin
kullanılması sonucu
ilk kez iç
borçlanmada net
ödeyici olunmuştur.*

Bu nedenle merkezi yönetim bütçe nakit dengesi yerine ona gösterge sayılabilecek Hazine nakit dengesi rakamlarına bakmak durumundayız.

Hazine nakit dengesi Mart ayında fazla vermiştir. Aynı ayda merkezi yönetim bütçe dengesi de cüzi miktarda açık vermiştir. Kümülatif olarak ise Hazine nakit dengesinin önceki aylarda olduğu gibi açıklanan bütçe açığının çok üzerinde açıkla kapandığı görünmektedir.

Bu açığın ihtiyaç duyduğu finansman ise eldeki nakit rezervlerin kullanılması ile karşılanmış ve ilk kez iç borçlanmada net ödeyici olunmuştur. Mart ayındaki hazine nakit dengesinin fazlalılığı da bu duruma katkı sağlamıştır.

III. “Bir adım ileri iki adım geri...4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Kanunu’nda öngörülen değişiklikler”

Başbakanlığa 14 Nisan 2006 tarihi itibarıyla gönderilen “ Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” özellikle 4749 sayılı yasada bazı ilginç değişiklik ve düzenlemeler öngörmektedir. Tasarı ayrıca bazı diğer alanlarda da bir kısım değişiklikler içermektedir. Aşağıdaki görüşlerimiz ağırlıklı olarak 4749 sayılı yasada öngörülen değişiklikler ile dikkat çekici gördüğümüz diğer yasalardaki bazı değişikliklere ilişkin olacaktır.

1) 4749 sayılı yasada öngörülen değişiklikler:

a) Genel Olarak:

Yasa tasarısında 4749 sayılı yasa ile ilgili öngörülen değişiklikleri iki bölümde ele almak mümkündür. Bunlardan birincisi Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Kanununun bazı maddelerinde yapılan değişiklikler ikincisi ise yasaya eklenen bazı geçici maddelerdir.

b) 4749 sayılı Yasanın esas maddelerinde ve özellikle dış borçların ikrazı ile ilgili olarak yapılan değişiklikler:

Bu değişikliklerin bir kısmı gerekçeden izlenebildiği kadarı ile yasanın uygulanması sırasında görülen bazı aksaklıkları gidermeye yönelik olarak kavram ve terimlerde netlik sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca 5018 sayılı Kanunun uygulamaya girmesi ile birlikte 4749 sayılı yasada yer alan kamu kurumlarına ilişkin bir kısım kapsam tanımlarının yeni getirilen merkezi yönetim tanımı içindeki kurum ve kuruluşlar bağlamında yeniden tanımlanması ve atıfların bu yeni tanıma göre yapılmasını içermektedir.

Buna karşılık esas maddelerde yapılan değişikliklerin asıl önemli bir kısmı özellikle dış borcun ikrazı yani Hazinesin temin ettiği bir dış finansman imkanının merkezi yönetim kuruluşlarının I sayılı listesi dışındaki kuruluşlara anlaşmadaki koşullarla bağlantılı olmadan bir ikraz anlaşması ile devri ile ilgili düzenlemelere ilişkindir.

Dış Borcun İkrazına ilişkin bu değişikliklerin bir tanesi yasa tasarısının 3 üncü maddesinde öngörölmüştür. Buna göre 4749 sayılı yasanın 4 üncü maddesinin fıkralarında değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden en göze çarpanı “ *DPT’nin uygun görüşü ile gerçekleştirilmesi ivedi ve zaruri olan projeleri tesbit etmeye ve bu projelere Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan dış finansmanın anlaşmalarındaki koşullarına bağlı kalmaksızın dış borcun ikrazı suretiyle kullanılmasına karar vermeye; Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir*” hükmüdür. Bu madde ile Hazine 4749 sayılı yasanın orijinal halinde kendisine ait olan dış borcun ikraz edilmesi ile ilgili yetkisini Bakanlar Kurulu’na devretmiş görünmektedir. Bu yetki devrine neden gerek duyulduğu Yasa Tasarısına ekli gerekçede açıklanmamaktadır.

Hazine 4749 sayılı yasanın orijinal halinde kendisine ait olan dış borcun ikraz edilmesi ile ilgili yetkisini Bakanlar Kurulu’na devretmiş görünmektedir.

Dış Borcun İkrazı ile ilgili bir diğer düzenleme ise 4749 sayılı yasanın borçlanma ve garanti limitlerine ilişkin 5 inci maddesinde borçlanma ve garanti limitine bir de ikrazen kullanılacak dış borca da limit getirilmesi şeklinde ekleme yapılmasıdır.

Bu konudaki bir diğ er değiş iklik de 4749 sayılı yasanın 7 inci maddesine “dış borcun ikrazı suretiyle finanse edilecek projelerin yatırım programındaki yeri ve önceliğ i konusunda DPT’nin uygun görüş ünün alınması “ konusunda bir ekleme yapılmasıdır. İ kraz edilen borca ilişkin olarak bu imkandan yararlanan kuruluş un ödeyeceğ i ikraz ücretinin binde beş oranından yüzde bir oranına çekilmesi de dikkat çeken bir diğ er değiş ikliktir.

Dış borcun ikrazında yönelik bu değiş ikliklerin bir kısmı görüleceğ i gibi bu yetkinin Hazine yerine Bakanlar Kurulu tarafından kullanılmasına ilişkindir. Bu özellikle son zamanlarda Hazine üzerine yurtdış ından borç alıp bunu anlaşmadaki koşullarından daha uygun koşullarla bazı kuruluş lara devir konusunda bir talep baskısı geldiğ i ve Hazinesinin de bu konuda sorumluluk almak istemediğ i şeklinde bir izlenim doğ urmaktadır. Ancak bu konudaki yetkisini Bakanlar Kuruluna devreden Hazine garanti limitinin yanısıra ikraz edilecek kredilere de bir limit koyarak ve bu finansmandan yararlanacak projeler için DPT görüş ü olarak bir ölçüde kendini sağ lama almak istemektedir. Mali disiplin endişeleri açısından bu çaba olumlu olmakla birlikte; bundan sonra Kamu Borç Yönetimi raporlarında Hazinesinin hangi kuruluş a, hangi koşullarla ve hangi Bakanlar kurulu Kararı ile ikrazen borç verdiğ inin de listesini yayınlaması saydamlık gereğ idir.

Yasada yapılan ve dikkatimizi çeken bir diğ er değiş iklik de Hazinesinin dış finansman sağ lama ve sağ lanan finansmanın Hazine dış ındaki kamu kurum ve kuruluş larınca kullanımı konusundaki sorumluluğunun tanımlanmasıdır. Son zamanlarda da yaş andığ ı tahmin olunan bazı geliş meler nedeni ile yasada yapılan değiş iklikle Hazinesinin sorumluluğunun sadece krediyi temin ve ikraz ile sınırlı olduğ u, kullanıcı kuruluş un krediyi doğ ru kullanmamasından dolayı bir sorumluluğunun olamayacağ ı

Hazine garanti limitinin yanısıra ikraz edilecek kredilere de bir limit koyarak ve bu finansmandan yararlanacak projeler için DPT görüş ü olarak bir ölçüde kendini sağ lama almak istemektedir.

Hazinesinin hangi kuruluş a, hangi koşullarla ve hangi Bakanlar kurulu Kararı ile ikrazen borç verdiğ inin de listesini yayınlaması saydamlık gereğ idir.

Hazinesinin sorumluluğunun sadece krediyi temin ve ikraz ile sınırlı olduğ u , kullanıcı kuruluş un krediyi doğ ru kullanmamasından dolayı bir sorumluluğunun olamayacağ ı hususunun daha net ifade edilmesi ihtiyacının doğ duğ u anlaşılmaktadır.

hususunun daha net ifade edilmesi ihtiyacının doğduğu anlaşılmaktadır.

c) 4749 sayılı yasaya eklenen geçici maddeler:

Yasa tasarısı 4749 sayılı yasaya 4 adet geçici madde eklemiştir. Bu dört geçici maddenin anlamlarını tasarının gerekçesinde tam nitelikleri açıkça belirtilmediği için mevcut bilgilerimiz ışığında aşağıdaki gibi yorumluyoruz.

i) Bazı projeler ile ilgili olarak ilk halinde kullanacak kuruluşa karşılıksız olarak tahsis edilmiş olmakla beraber Hazine hesaplarında bir şekilde hala Hazine alacağı gibi duran tutarların silinmesi için Maliye Bakanına yetki verilmektedir. Buna ek olarak Marmara depresi ve olası İstanbul Depresi ile ilgili olarak alınan kredilerin de ilgili kuruluşlara ikraz edilmek yerine karşılıksız tahsis edilerek kullanılması ve bütün bu işlemlerin bütçenin gelir gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin yapılması ve 4749 sayılı yasanın dış borç kullanımlarının bütçeleştirilmesi ve karşılığında yatırım harcaması gösterilmesi konusundaki 14.madde hükümlerinden de muaf tutulması öngörülmektedir

ii) TCDD'nin yatırım programında yer alan projelere sağlanmış ve sağlanacak olan krediler için Hazinesinin kredi sağlaması ve bunları TCDD'ye karşılıksız olarak tahsis etmesi için Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır. Bu kullanımların da yukarıdaki gibi 4749 sayılı yasanın dış borç kullanımlarının bütçeleştirilmesi ve karşılığında yatırım harcaması gösterilmesi konusundaki 14.madde hükümlerinden de muaf tutulması öngörülmektedir. Normalde 4749 sayılı yasanın tanımlar bölümünde "tahsis" tanımına göre bir borç ancak genel ve katma bütçeli kuruluşlara (yeni düzenlemeye göre I sayılı liste) tahsis edilebilir. Bu açıdan TCDD bir KİT olduğu için böyle bir karşılıksız tahsis bu tanımın özüne aykırıdır.

iii) 5018 sayılı yasanın II sayılı listesinin A bölümünde yer alan Özel Bütçeli İdarelerin (Yüksek Öğretim Kurumlarının) tahsisli olarak kullanacakları kredilerin de 4749 sayılı yasanın dış borç kullanımlarının bütçeleştirilmesi ve karşılığında yatırım harcaması gösterilmesi konusundaki 14. madde hükümlerinden de muaf tutulması öngörülmektedir.

iv) Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kapsamında oluşturulacak program ve projelerin finansmanı için sağlanacak kredilerin de aynı şekilde bu Fona tahsisinde 4749 sayılı yasanın dış borç kullanımlarının bütçeleştirilmesi ve karşılığında yatırım harcaması gösterilmesi konusundaki 14.madde hükümlerinden de muaf tutulması öngörülmektedir.

Bu dört maddenin her birinde de ortak özellik dış kredi kullanımlarının krediyi kullanan kuruluşların bütçelerinde ödenek ve gider kaydının yapılmasını gerekli kılan düzenlemelerin yapılmasından vazgeçilmesidir.

Bu düzenlemeler esas olarak 4749 sayılı yasanın 14 üncü maddesinin 5 ve altıncı fıkralarında yer almaktadır. (Bkz Kutu:1)

Yanda belirtilen maddelerin her birinde de ortak özellik, krediyi kullanan kuruluşların bütçelerinde, ödenek ve gider kaydının yapılmasını gerekli kılan düzenlemelerin yapılmasından vazgeçilmesidir.

Kutu:1

4749 sayılı yasanın Devlet Borçlarının Bütçeleştirilmesini düzenleyen 14 üncü maddesinin 5 ve 6 ıncı fıkraları

Proje kredilerinden kullanılacak tutarlar için ilgili yıl bütçesinde kullanıcı kuruluşun talebine bağlı olarak kredi anlaşmalarında öngörülen kullanım dönemleri ve tutarlar göz önünde bulundurularak yeterli ödenek tahsis edilir. (Ek cümleler: 4969 - 31.7.2003 /m.10 b - Yürürlük m.16 b) Ancak, dış proje kredisi ve hibe kullanımlarından kaynaklanan, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda bu vergileri ve kur farklarından doğan maliyet artışlarını karşılamak amacıyla yılı yatırım programında yapılacak revizeler üzerine genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine belirtilen vergiler ile maliyet artışlarını geçmemek üzere ödenek eklemeye ve bütçeleştirmeye, yıl içinde hak edişlerden doğan ihtilaflar sonucu tahakkuk işlemlerinin tamamlanamaması nedeniyle harcanamayan miktar ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye, devren ödenek kaydedilen miktarlardan projenin tamamlanamaması nedeniyle kullanılma imkanı kalmayan tutarları iptal etmeye, Maliye Bakanı yetkilidir.

Ikraz ve tahsis edilen krediler ve sağlanan Hazine garantileri kapsamında konsolide bütçeye tabi kullanıcı kuruluşlarca yapılacak her türlü yatırım harcaması, yılı bütçesinin ilgili tertipleriyle ilişkilendirilir. Bu kapsamda, genel ve katma bütçeli kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkanın, kullanımdan önce bütçeleştirilmesi esastır. Ayrıca, konsolide bütçe dışındaki kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkanın kullanımdan önce kuruluşların kendi bütçeleri ve muhasebe sistemleri içinde ödenek ve gider kaydedilmesi esastır.

Bu bir anlamda, 4749 sayılı yasada getirilen dış proje kredilerinin kullanımı ile gerçekleştirilen kamu yatırım harcamalarının ödenekleştirme sisteminden de geri adım atılması anlamına gelmektedir.

Bu bir anlamda, uzun zamandır devlet borçlarının kaydında ve bütçe açıklarına yansıtılmayan dış kredi kullanımı yolu ile yapılan kamu harcamalarında saydamlık sağlamaya yönelik olarak 4749 sayılı yasada getirilen dış proje kredilerinin kullanımı ile gerçekleştirilen kamu yatırım harcamalarının ödenekleştirme sisteminden de geri adım atılması anlamına gelmektedir. Bu harcamaların bütçeye gider yazılmaması eğilimi ise kamu açığının doğru hesaplanmadığı konusundaki süregelen görüşlerimize haklılık kazandıracak niteliktedir.

Aynı zamanda daha önceden ikrazen verilen kredilerin sonradan karşılıksız hale getirilmesi sonucu yapılacak muhasebe işlemlerinin de önce ikraz borcunun Hazine bütçesinde ödenek ve gider yazılması sonra da gelir kaydedilerek silinmesi gerekecektir. Fakat kanunda ifade edilen şekli ile bu tür işlemlerin de bütçenin gelir gider hesapları ile ilişkilendirilmeden yapılması borç silme operasyonları ve bunun boyutunun bir kamusal döküman olan bütçe dolayısı ile TBMM ve kamuoyunun bilgisi dışında cereyan etmesine imkan vermektedir.

Bu konuda vurgulanması gereken bir diğer husus da yasa tasarısının 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun 14 üncü maddesine aykırılığıdır. 14 . madde “ kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarılarının getireceği mali yükün orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde hesaplanıp tasarılarla eklenmesini amir hüküm olarak getirmiştir. Bu yasa tasarısında da alınacak kredilerin hazineye geri ödeme yükümlüğü sözkonusu olduğu halde bu yükümlüğe ilgili hiç bir veri tasarıda yer almamaktadır.

Sonuç olarak 4749 sayılı yasanın esas maddelerinde yapılan değişiklikler Hazine açısından son zamanda arttığı anlaşılan bazı ikrazen dış kredi kullanma taleplerinin disipline edilmesi açısından iyiniyetli bir çaba olarak algılansa bile; geçici maddelerde yapılan düzenlemeler bu yasanın temel felsefelerinden birisi olan saydamlık, mali disiplin ve borç kayıtlarının düzgün tutulması açısından geri adım sayılacak nitelikler taşımaktadır.¹

¹ Hazine'nin dış borç kullanımlarını kredilerden gelen kayıtlara göre tuttuğu dolayısı ile dış borçların kaydında önemli bir problem yaşanmayacağı da ileri sürülebilir. Ancak bu

Bu tür işlemlerin de bütçenin gelir gider hesapları ile ilişkilendirilmeden yapılması, borç silme operasyonları ve bunun boyutunun bir kamusal döküman olan bütçe dolayısı ile TBMM ve kamuoyunun bilgisi dışında cereyan etmesine imkan vermektedir.

Bu yasa tasarısında da alınacak kredilerin hazineye geri ödeme yükümlüğü sözkonusu olduğu halde bu yükümlüğe ilgili hiç bir veri tasarıda yer almamaktadır.

2) Yasa Tasarısında Öngörülen Diğer Bazı Değişiklikler

*19 uncu madde
EXIMBANK'ın Hazine
ile olan borç ve
alacak işlemlerinde
Mali saydamlık
standartlarının
dışında bir
düzenleme
getirmektedir.*

a) Yasa tasarısı ile muhtelif konularda bazı değişiklikler getirilmiş olmakla beraber bu aşamada Mali İzleme ve saydamlık açısından dikkat çeken bir düzenleme 19 maddede EXIMBANK'ın Hazineye olan borçlarının Hazineden olan ve başka ülkeler için ihracat garanti sistemi çerçevesinde sigorta ettiği ve o ülkelerdeki politik riskden doğan alacaklarının karşılıklı mahsubunun bütçe dışında yapılmasıdır. Bu tür borç mahsupları özünde gelir ve gider kaydı aynı anda yapıldığı için merkezi yönetim bütçe açığını etkilemese dahi, IMF'nin en son yayınladığı Türkiye saydamlık raporunda da açıkça belirtildiği gibi bütçe hesapları içinde gayri safi bir biçimde yapılarak toplam işlemin boyutunun gösterilmesi gerekirken bu uygulama standardının dışına çıkılmaktadır. Sonuç olarak 19 uncu madde EXIMBANK'ın Hazine ile olan borç ve alacak işlemlerinde Mali saydamlık standartlarının dışında bir düzenleme getirmektedir. Bu tür işlemler devletin mali pozisyonunun yani bilançosunun saydamlığını bozmaktadır.

*Belediyelere yönelik
borç silme
operasyonlarında
gözlenen artışa yeni
bir ekleme
yapılmaktadır.*

b) 29. madde de getirilen düzenleme ile Büyükşehir belediyesi kanununda değişiklik yapılarak belediye borçlarının takas ve mahsup suretiyle silinmesine yönelik son tarihin 31 Aralık 2005 den 30 Haziran 2006' ya uzatılması suretiyle son zamanlarda belediyelere yönelik borç silme operasyonlarında gözlenen artışa yeni bir ekleme yapılmaktadır.

*KİT görev
zararlarının bütçeye
avans olarak
konacak ödenekten
karşılanması imkanı
getirilmesi bütçe
saydamlığı açısından
olumlu bir
gelişmedir.*

c) 30'uncu madde ile yapılan düzenleme ile KİT görev zararlarının bütçeye avans olarak konacak ödenekten karşılanması imkanı getirilmiştir. Bu ise bütçe saydamlığı açısından olumlu bir gelişmedir.

---

kaydın kullanıcı tarafından tutulmamasına yönelik bu tür yasal düzenlemelerin dış borç kayıtları açısından risk yaratabileceği de unutulmamalıdır.

EKLER

Ek Tablo 1. 2006 Merkezi Yönetim Bütçe Ödenek ve Harcamaları (Mart 2006)

	Ocak	Şubat	Mart	Toplam	2006 Bütçe	(%)	Harcamaların
						Gerçekleşme	(%) Dağılımı
Harcamalar	11.603.919	15.310.976	12.460.017	39.374.912	174.321.617	22,59	100,00
Faiz Hariç Harcamalar	9.342.443	8.548.355	10.202.126	28.092.924	128.061.592	21,94	71,35
I. Personel Harcamaları	3.485.102	2.706.128	2.748.564	8.939.794	36.020.854	24,82	22,70
Memur	3.154.145	2.344.135	2.382.420	7.880.700	30.148.900	26,14	20,01
İşçi	147.738	199.626	184.073	531.437	3.301.096	16,10	1,35
Diğer	183.219	162.367	182.071	527.657	2.570.858	20,52	1,34
II. Sosyal Güvenlik Kurum. Devlet Primi	470.848	372.700	370.734	1.214.282	4.974.632	24,41	3,08
Memur	438.943	316.799	311.373	1.067.115	4.124.659	25,87	2,71
İşçi	16.217	37.126	35.727	89.070	602.214	14,79	0,23
Diğer	15.688	18.775	23.634	58.097	247.759	23,45	0,15
III. Mal ve Hizmet Alımları	478.662	909.331	1.250.622	2.638.615	17.720.624	14,89	6,70
Savunma-Güvenlik	37.623	123.162	305.010	465.795	7.845.000	5,94	1,18
M.S.B	30.014	87.601	229.904	347.519	6.330.000	5,49	0,88
Jandarma Genel Komutanlığı	1.614	17.313	51.029	69.956	965.000	7,25	0,18
Emniyet Genel Müdürlüğü	5.995	18.248	24.077	48.320	550.000	8,79	0,12
Sağlık Harcamaları	321.518	565.188	571.763	1.458.469	4.054.696	35,97	3,70
Yeşil Kart Uygulamasına İlişkin Sağlık Hizmetleri	211.219	303.380	412.365	926.964	1.600.000	57,94	2,35
İlaç	39.546	199.756	-44.572	194.730	1.178.201	16,53	0,49
Tedavi ve Sağlık Malzemesi	70.753	62.052	203.970	336.775	1.276.495	26,38	0,86
Devlet Boçları Genel Giderleri	5.983	11.287	3.984	21.254	80.000	26,57	0,05
Diğer Mal ve Hizmet Giderleri	113.538	209.694	369.865	693.097	5.740.928	12,07	1,76
IV. Cari Transferler	4.086.175	4.063.957	4.989.113	13.139.245	49.107.865	26,76	33,37
Görev Zararları	439.473	274.799	938.262	1.652.534	5.318.653	31,07	4,20
KIT Görev Zararları	139.353	1.539	86.391	227.283	670.000	33,92	0,58
SGK Görev Zararları	300.051	249.949	840.000	1.390.000	4.348.000	31,97	3,53
Mali Kurumlar	0	5.114	7.500	12.614	210.000	6,01	0,03
Diğer Görev Zararları	69	18.197	4.371	22.637	90.653	24,97	0,06
Hazine Yardımları	2.364.701	2.508.259	2.486.976	7.359.936	22.074.358	33,34	18,69
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Hazine Yardımları	2.189.000	2.327.000	2.202.000	6.718.000	19.543.537	34,37	17,06
Emekli Sandığı	1.179.000	390.000	560.000	2.129.000	5.493.537	38,75	5,41
Bağ-Kur	510.000	640.000	720.000	1.870.000	6.750.000	27,70	4,75
SSK	500.000	1.297.000	922.000	2.719.000	6.700.000	40,58	6,91
İşsizlik Sigortası Fonu	0	0	0	0	600.000	0,00	0,00
Mahalli İdareler	116.410	99.375	147.767	363.552	1.623.984	22,39	0,92
Belediyelere Yardım	0	0	51.435	51.435	0	0,00	0,13
Diğer (İl özel İd. ve köyler)	116.410	99.375	96.332	312.117	1.623.984	19,22	0,79
Diğer Hazine Yardımları	59.291	81.884	137.209	278.384	906.837	30,70	0,71
DFİF	0	0	0	0	400.000	0,00	0,00
Diğer	59.291	81.884	137.209	278.384	506.837	54,93	0,71
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	92.815	2.529	5.777	101.121	178.270	56,72	0,26
Hane Halkına Yapılan Transferler	4.183	13.659	53.096	70.938	737.168	9,62	0,18
Burslar ve Harçlıklar	3.080	4.845	9.279	17.204	297.735	5,78	0,04
Eğitim Amaçlı Diğer Transferler	879	2.032	31.479	34.390	331.842	10,36	0,09
Sağlık Amaçlı Transfer	82	5.089	4.568	9.739	55.092	17,68	0,02
Yiyecek Amaçlı Transfer	111	559	5.341	6.011	51.299	11,72	0,02
Barınma Amaçlı Transfer	31	1.134	2.429	3.594	1.200	299,50	0,01
Tarımsal Destekleme Ödemeleri	1.175.000	170.000	65.000	1.410.000	3.999.832	35,25	3,58
Doğrudan Gelir Desteği	1.000.000	0	0	1.000.000	2.240.000	44,64	2,54
Ürün Destekleme Ödemeleri	115.000	45.000	25.000	185.000	785.000	23,57	0,47
Hayvancılık Destekleme Ödemeleri	60.000	125.000	40.000	225.000	550.000	40,91	0,57
Diğer	0	0	0	0	424.832	0,00	0,00
Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	35	5.689	10.830	16.554	443.475	3,73	0,04
Sosyal Amaçlı Transferler	539	1.072	2.449	4.060	1.624.017	0,25	0,01
Emekillere Vergi İadesi	0	0	0	0	1.500.000	0,00	0,00
Diğer	539	1.072	2.449	4.060	124.017	3,27	0,01
Yurtdışına Yapılan Transferler	9.419	9.673	38.488	57.580	567.534	10,15	0,15
Gelirden Ayrılan Paylar	10	1.078.277	1.388.235	2.466.522	14.164.558	17,41	6,26
V. Sermaye Giderleri	294.206	352.221	352.139	998.566	12.451.901	8,02	2,54
VI. Sermaye Transferleri	0	1.000	318.911	319.911	1.834.421	17,44	0,81
VII. Borç Verme	527.450	143.018	172.043	842.511	4.256.200	19,79	2,14
Yurtdışı Borç Verme	527.450	143.018	147.043	817.511	3.961.200	20,64	2,08
KIT	493.654	136.620	126.100	756.374	1.940.000	38,99	1,92
Risk Hesabı	33.796	6.398	20.790	60.984	600.000	10,16	0,15
Diğer	0	0	153	153	1.421.200	0,01	0,00
Yurtdışı Borç Verme	0	0	25.000	25.000	295.000	8,47	0,06
Kıbrıs	0	0	25.000	25.000	295.000	8,47	0,06
VIII. Yedek Ödenekler	0	0	0	0	1.695.095	0,00	0,00
Faiz Harcamaları	2.261.476	6.762.621	2.257.891	11.281.988	46.260.025	24,39	28,65
I. İç Borç Faizi	1.452.980	5.932.806	1.910.549	9.296.335	38.900.000	23,90	23,61
II. Dış Borç Faizi	808.496	767.910	342.842	1.919.248	6.800.025	28,22	4,87
III. İskonto ve Kısa Vadeli İşlemlere Ait Faiz	0	61.905	4.500	66.405	560.000	11,86	0,17

Ek Tablo 2. 2005-2006 Genel Bütçe Gelirleri (Mart 2006)

	2006 Mart	2005 Mart	Artış (%)	2006 Bütçede Ön Görülen	2006 Bütçeye Göre Gerçekleşen (%)
Genel Bütçe Gelirleri	37.788.344	30.546.371	23,71	156.213.516	24,19
I-Vergi Gelirleri	31.251.069	25.868.119	20,81	132.199.000	23,64
Gelir, Kar ve Sermaye Kazanç. Üz. Al. Ver.	9.184.771	8.075.029	13,74	38.982.000	23,56
Gelir Vergisi	5.836.201	4.886.011	19,45	26.090.000	22,37
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	374.718	271.182	38,18		
Basit Usulde Gelir Vergisi	79.867	60.803	31,35		
Gelir Vergisi Tevkifatı	5.054.429	4.289.182	17,84		
Gelir Geçici Vergisi	327.187	264.844	23,54		
Kurumlar Vergisi	3.348.570	3.189.018	5,00	12.892.000	25,97
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	118.455	11.433	936,08		
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	44.223	40.444	9,34		
Kurumlar Geçici Vergisi	3.185.892	3.137.141	1,55		
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.218.061	1.025.414	18,79	3.140.700	38,78
Veraset ve İntikal Vergisi	14.247	10.497	35,72	98.700	14,43
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.203.814	1.014.917	18,61	3.042.000	39,57
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	13.400.732	11.020.167	21,60	59.407.000	22,56
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	3.867.687	3.257.146	18,74	16.337.000	23,67
Özel Tüketim Vergisi	8.023.402	6.509.924	23,25	37.276.000	21,52
Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	4.291.683	4.216.026	1,79		
Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	871.817	687.054	26,89		
Kolalı Gazoz, Alkollü İç. Ve Tüt Mam.	2.674.649	1.502.391	78,03		
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	185.253	104.453	77,36		
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	592.347	491.944	20,41	1.806.000	32,80
Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer V.	917.296	761.153	20,51	3.988.000	23,00
Uluslararası Ticaret ve Muamele Al. Ver.	5.573.250	4.472.113	24,62	24.252.700	22,98
Gümrük Vergileri	404.627	340.110	18,97	1.772.000	22,83
İthalda Alınan Katma Değer Vergisi	5.159.400	4.113.639	25,42	22.398.000	23,04
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	9.223	18.364	-49,78	82.700	11,15
Damga Vergisi	734.255	580.106	26,57	2.771.000	26,50
Harçlar	854.801	697.596	22,54	3.607.600	23,69
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	285.199	-2.306		38.000	750,52
II-Vergi Dışı Gelirler	6.234.970	4.137.358	50,70	21.371.516	29,17
Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri	556.812	442.922	25,71	2.304.500	24,16
Mali Olmayan Teşekkül ve Kamu Mali Kur. Gel.	695.083	87.808	691,59	6.071.000	11,45
Devlet Payları	38.796	37.740	2,80	169.000	22,96
Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	609.455	13.024	4.579,48	5.717.000	10,66
KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	46.832	37.044	26,42	185.000	25,31
Diğer Mülkiyet Gelirleri	1.295.874	1.469.653	-11,82	2.477.000	52,32
Gayrimenkul Kiraları	133.684	91.513	46,08	640.000	20,89
Faizler, İkras ve Tavizlerden Geri Al.	1.162.182	1.378.140	-15,67	1.837.000	63,27
Menkul Kiraları	8	0		0	
Para Cezaları ve Cezalar	517.551	425.496	21,63	2.379.500	21,75
Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	1.206.551	883.963	36,49	3.516.516	34,31
GSM İşletmelerinden Alınan Paylar	418.376	716.536	-41,61		
Evrensel Hizmet Gelirleri	183.903	0			
Diğer Paylar	604.272	167.427	260,92		
Çeşitli Vergi Dışı Gelirler	1.963.099	827.516	137,23	4.623.000	42,46
III- Sermaye Gelirleri	95.424	49.119	94,27	2.269.000	4,21
Sabit Sermaye Varlıklarının Satışı	92.345	7.997	1.054,75	115.000	80,30
Diğerleri	3.079	41.122	-92,51	2.154.000	0,14
IV-Alınan Bağışlar ve Yardımlar	206.881	491.775	-57,93	374.000	55,32
Özel Gelirler	206.874	491.775	-57,93	367.000	56,37
Diğerleri	7	0		7.000	0,10

**Ek Tablo 3. 2006 Merkezi Yönetim Bütçe Giderlerinin
Fonksiyonel ve Ekonomik Sınıflandırmaya Göre % Dağılımı
(Mart 2006)**

3. a)

	Personel Gid.	SGK Prim Öd.	Mal ve Hiz. Al.	Faiz Harc.	Cari Trans.	Sermaye Gid.	Sermaye Trans.	Borç Verme	Toplam
Genel Kamu Hizmetleri	6,4	0,7	1,7	73,2	17,2	0,0	0,1	0,6	100,0
Savunma Hizmetleri	68,6	8,3	23,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	77,9	8,9	13,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Ekonomik İşler ve Hizmetler	13,9	2,2	4,3	0,0	40,7	21,4	0,0	17,5	100,0
Çevre Koruma Hizmetleri	78,3	12,3	8,5	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	100,0
İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	0,4	0,1	0,2	0,0	51,9	2,1	45,4	0,0	100,0
Sağlık Hizmetleri	48,5	7,0	43,3	0,0	0,2	1,0	0,0	0,0	100,0
Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	65,7	10,4	13,8	0,0	8,9	1,1	0,0	0,0	100,0
Eğitim Hizmetleri	76,7	11,4	9,7	0,0	1,6	0,6	0,0	0,0	100,0
Sosyal Güv.ve Sosyal Yardımlar	0,5	0,1	0,4	0,0	99,1	0,0	0,0	0,0	100,0

3. b)

	Personel Gid.	SGK Prim Öd.	Mal ve Hiz. Al.	Faiz Harc.	Cari Trans.	Sermaye Gid.	Sermaye Trans.	Borç Verme
Genel Kamu Hizmetleri	11,1	9,2	10,0	100,0	20,2	0,5	0,0	10,2
Savunma Hizmetleri	12,5	11,1	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	17,6	14,7	10,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ekonomik İşler ve Hizmetler	6,7	7,9	7,0	0,0	13,4	92,7	0,0	89,8
Çevre Koruma Hizmetleri	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	0,0	0,0	0,1	0,0	2,6	1,4	0,0	0,0
Sağlık Hizmetleri	13,1	14,1	39,8	0,0	0,0	2,3	0,0	0,0
Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	3,6	4,2	2,6	0,0	0,3	0,6	0,0	0,0
Eğitim Hizmetleri	34,6	37,9	14,8	0,0	0,5	2,4	0,0	0,0
Sosyal Güv.ve Sosyal Yardımlar	0,4	0,4	1,3	0,0	62,9	0,1	0,0	0,0
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ek Tablo 4. 2005-2006 Merkezi Yönetim Bütçe Harcamaları Karşılaştırmaları

	2005		2006		Artış Oranı	
	Mart	Toplam	Mart	Toplam	Mart	Toplam
Merkezi Yönetim Bütçe Harcamaları Toplamı	12.092.548	33.471.373	12.480.806	39.395.701	3,21	17,70
Faiz Dışı Harcamalar	8.220.476	21.528.085	10.222.915	28.113.713	24,36	30,59
I. Personel ve Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Prımı Harcamaları	2.981.845	9.485.648	3.119.298	10.154.076	4,61	7,05
Memurlar İçin Yapılan Harcamalar	2.503.282	8.088.005	2.693.793	8.947.815	7,61	10,63
İşçiler İçin Yapılan Harcamalar	317.920	906.435	219.800	620.507	-30,86	-31,54
Diğer Personel İçin Yapılan Harcamalar	160.643	491.207	205.705	585.754	28,05	19,25
II. Mal ve Hizmet Alım Harcamaları	731.495	1.397.728	1.250.622	2.638.615	70,97	88,78
Sağlık Harcamaları	227.969	462.271	571.763	1.458.469	150,81	215,50
İlaç Harcamaları	65.474	147.704	-44.572	194.730	-168,08	31,84
Tedavi ve Sağlık Malzemesi Harcamaları	67.641	148.627	203.970	336.775	201,55	126,59
Yeşil Kart	94.854	165.939	412.365	926.964	334,74	458,62
Savunma ve Güvenlik (Sağlık Harıç)	183.859	322.803	305.010	465.795	65,89	44,30
MSB	120.652	222.156	229.904	347.519	90,55	56,43
Jandarma	42.116	59.917	51.029	69.956	21,16	16,75
Emniyet	21.091	40.730	24.077	48.320	14,16	18,63
Diğer Mal ve Hizmet Harcamaları	319.667	612.654	373.849	714.351	16,95	16,60
III. Cari Transferler	3.909.963	9.589.874	4.989.112	13.139.244	27,60	37,01
KİT Görev Zararı	30.000	74.439	86.391	227.283	187,97	205,33
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Transferler	2.036.204	5.767.204	3.046.405	8.113.121	49,61	40,68
Emekli Sandığı	886.204	2.461.204	1.404.405	3.524.121	58,47	43,19
- Görev Zararı	481.204	1.021.204	844.341	1.395.057	75,46	36,61
- Finansman Açığı	405.000	1.440.000	560.064	2.129.064	38,29	47,85
SSK	525.000	1.711.000	922.000	2.719.000	75,62	58,91
BAĞ-KUR	625.000	1.595.000	720.000	1.870.000	15,20	17,24
Tarımsal Destekleme Ödemeleri	590.762	1.280.762	65.000	1.410.000	-89,00	10,09
DGD Ödemeleri	585.500	1.160.500	0	1.000.000	-100,00	-13,83
Diğer	5.262	120.262	65.000	410.000	1135,27	240,92
Emeklilere Vergi İadeleri	0	0	0	0		
Yurtdışına Yapılan Transferler	28.070	46.476	30.480	49.580	8,59	6,68
Gelirlerden Ayrılan Paylar	1.051.788	1.939.115	1.388.235	2.466.512	31,99	27,20
Diğer Cari Transferler	173.139	481.878	372.601	872.748	115,20	81,11
IV. Sermaye Harcamaları	380.036	451.590	352.139	998.566	-7,34	121,12
Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Harcamaları	46.542	64.136	45.781	50.961	-1,64	-20,54
Gayrimenkul Sermaye Üretim Harcamaları	302.700	313.743	288.295	917.373	-4,76	192,40
Diğer Sermaye Harcamaları	30.794	73.711	18.063	30.232	-41,34	-58,99
V. Sermaye Transferleri	12.740	24.286	318.911	319.911	2403,29	1217,26
Yurtiçi Sermaye Transferi	9.740	21.286	318.911	319.911	3174,35	1402,91
Yurtdışı Sermaye Transferi	3.000	3.000	0	0	-100,00	
VI. Borç Verme	204.396	578.956	192.833	863.301	-5,66	49,11
Yurtiçi Borç Verme	204.396	578.956	167.833	838.301	-17,89	44,80
KİT	92.000	295.946	126.100	756.374	37,07	155,58
Risk Hesabı	0	48.925	20.790	60.984		24,65
Diğer	112.396	234.085	20.943	20.943	-81,37	-91,05
Yurtdışı Borç Verme	0	0	25.000	25.000		
VII. Yedek Ödenekler	1	3	0	0	-100,00	-100,00
Faiz Harcamaları	3.872.072	11.943.288	2.257.891	11.281.988	-41,69	-5,54

**Ek Tablo 5. Merkezi Yönetim Borç Stokunun Kompozisyonu
(Mart 2006)**

(milyon YTL)	Konsolide Bütçe Borç Stoku (2005 Sonu)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2006)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Şubat 2006)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Mart 2006)	%
İç Borç Stokunun Yapısı	244.782	100,0	243.560	100,0	246.427	100,0	246.360	100,0
<i>Kağıdı Elinde Tutanlar Açısından</i>	244.782	100,0	243.560	100,0	246.427	100,0	246.360	100,0
Kamuya	75.468	30,8	74.259	30,5	75.335	30,6	74.760	30,3
Piyasaya	169.314	69,2	169.301	69,5	171.092	69,4	171.600	69,7
<i>Faiz Yapısı Açısından</i>	244.782	100,0	243.560	100,0	246.426	100,0	246.360	100,0
Sabit Faizliler	111.061	45,4	113.315	46,5	112.230	45,5	117.010	47,5
Değişken Faizliler	133.720	54,6	130.245	53,5	134.196	54,5	129.350	52,5
<i>Döviz Kompozisyonu açısından</i>	244.782	100,0	243.561	100,0	246.427	100,0	246.360	100,0
Türk Lirası Cinsinden	206.852	84,5	206.672	84,9	209.917	85,2	209.637	85,1
Döviz Cinsinden	32.360	13,2	31.317	12,9	30.973	12,6	31.805	12,9
Döviz Endeksli TL	5.570	2,3	5.572	2,3	5.537	2,2	4.918	2,0
Dış Borç Stokunun Yapısı	86.473	100,0	87.772	100,0	85.999	100,0	88.084	100,0
<i>Faiz Yapısı açısından</i>	86.473	100,0	87.772	100,0	85.999	100,0	88.084	100,0
Sabit Faizliler	54.855	63,4	56.587	64,5	56.894	66,2	58.447	66,4
Değişken Faizliler	31.618	36,6	31.185	35,5	29.105	33,8	29.637	33,6
Toplam Borç Stokunun Yapısı	331.255	100,0	331.332	100,0	332.426	100,0	334.444	100,0
<i>Kağıdı Elinde Tutanlar Açısından</i>								
Kamuya	75.468	22,8	74.259	22,4	75.335	22,7	74.760	22,4
Piyasaya (1)	255.787	77,2	257.073	77,6	257.091	77,3	259.684	77,6
<i>Faiz Yapısı Açısından</i>	331.255	100,0	331.332	100,0	332.426	100,0	334.445	100,0
Sabit Faizliler	165.916	50,1	169.902	51,3	169.124	50,9	175.458	52,5
Değişken Faizliler	165.338	49,9	161.430	48,7	163.302	49,1	158.987	47,5
<i>Döviz Kompozisyonu açısından</i>	331.255	100,0	331.333	100,0	332.426	100,0	334.444	100,0
Türk Lirası Cinsinden	206.852	62,4	206.672	62,4	209.917	63,1	209.637	62,7
Döviz Cinsinden	118.833	35,9	119.089	35,9	116.972	35,2	119.890	35,8
Döviz Endeksli TL	5.570	1,7	5.572	1,7	5.537	1,7	4.917	1,5
İç Borç Stokunun Ortalama Vadesi (Ay)	23,5		24,2		24,4		24,3	
İç Borçlanmanın Ortalama Vadesi (Ay)	27,4		39,1		30,3		27,1	
İç Borç İhaleleri Ortalama Faiz Oranı % (2)	14,2		14,02		13,97		13,89	

(1) Dış Borç Stokunun tamamının piyasaya olduğu varsayılmıştır.

(2) İskontolu Satışlar

Kaynak: www.hazine.gov.tr